

ДОСВІД СТВОРЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО СВИНАРСТВА В УМОВАХ СГПП «ТЕХМЕТ-ЮГ» МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В. С. Топіха, доктор сільськогосподарських наук, професор
С. М. Галімов, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
О. О. Стародубець, кандидат сільськогосподарських наук
Миколаївський національний аграрний університет

У статті наведено приклад створення підприємства з ведення промислового свинарства та бази для проведення науково-навчальної діяльності викладачів та студентів Миколаївського НАУ в умовах СГПП «Техмет-Юг». Переобладнання приміщень для виробництва свинини провели шляхом перепрофілювання існуючих будівель з раціональнішим використанням виробничих площ. Проаналізували продуктивність тварин угорської селекції з урахуванням лінійної належності.

Ключові слова: свинарство, виробництво свинини, штучне осіменіння, утримання.

Постановка проблеми. Сільськогосподарське приватне підприємство «Техмет-Юг» розташоване в Жовтневому районі Миколаївської області на території смт Воскресенське на базі колишнього колгоспу «Путь к новой жизни», але так сталося, що нового життя не настало. Колгосп розпався у 2001 році з подальшим розпаюванням його земель. Тваринницькі приміщення, а саме 10 корівників та 3 свинарники, лишилися без уваги з боку сільської влади та місцевих мешканців, окрім ентузіастів своєї справи Косого Михайла Семеновича та Уманської Людмили Валентинівни [1]. Хоча слід зауважити, що директор СГПП «Техмет-Юг», Косой М. С., за освітою інженер-конструктор, який пропрацював все життя на заводі ГП НПКГ «Зоря-Машпроект» у конструкторському бюро, а тільки в 55 років розпочав створення цього господарства. Уманська Л. В. розпочала свою трудову діяльність у вище зазначеному колгоспі спочатку техніком штучного осіменіння, а потім, після закінчення у 1992 році Миколаївського сільськогосподарського інституту, зайняла посаду головного зоотехніка.

Мета статті – проаналізувати показники розвитку господарства СГПП «Техмет-Юг», що є відносно молодим госпо-

дарством з виробництва високоякісної товарної свинини на Миколаївщині.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах СГПП «Техмет-Юг» була проведена реконструкція цехів згідно з зоотехнічними вимогами для тварин усіх статевих-вікових груп та фізіологічного стану. Обладнано маточник для індивідуального утримання підсисних свиноматок з використанням автонапувалок та годівниць, гноетранспортери, обладнані станки для групового утримання поросят 2–4 міс., ремонтного та відгодівельного молодняку з використанням автонапувалок. У свинарнику-маточнику створено мікроклімат як для свиноматок, так і новонароджених поросят. Налагоджені свинарники для холостих і порослих свиноматок вільним цілодобовим вигулом на вулицю (в теплу пору року). Побудовано цех дорощування поросят на пластикових щільних підлогах загальною місткістю на 8 боксів по 200 голів кожний.

Найбільш ефективною для отримання більшої кількості товарної свинини високої якості є потокова система виробництва, яка полегшує догляд за тваринами, роздачу кормів, регулювання мікроклімату та зумовлює дотримання санітарно-гігієнічних умов [2].

В умовах СГПП «Техмет-Юг» свиноматки потрапляють на ділянку осіменіння, потім на ділянку поросності і далі на ділянку опоросу.

На ділянці осіменіння ремонтні свинки та свиноматки утримуються в індивідуальних станках. Осіменяють ремонтний молодняк при досягненні ними 8-місячного віку та 130 кг живої маси. Тварини утримують в індивідуальних саморобних станках, що забезпечує малорухливість тварин та перешкоджає витіканню сперми, отриманню механічних пошкоджень. Отже, це знижує ризик ембріональної смертності [3].

В господарстві практикують винятково штучне осіменіння. Воно є важливим елементом для здійснення технології відтворення. Показник заплідненості досягає 85% фактичних опоросів від загальної кількості осіменінь [4].

Для штучного осіменіння кнурів починають привчати з 5 місячного віку. Кількість привчених кнурів до садки на

фантом становить **90%**. При штучному осіменінні кнурців заводять у спеціальне приміщення із манежем. Сперму одержують за допомогою «чучела» мануальним способом. У прилеглій кімнаті-лабораторії технік з штучного осіменіння проводить оцінку сперми та підготовку приладів й інструментів для осіменіння маток. При осіменінні використовують лише одноразові поліетиленові спермоприймачі та катетори [5].

На ділянці осіменіння свиноматки залишаються до підтвердження супоросності на **28-32** день, після чого їх переводять на ділянку супоросних.

За **5** днів до опоросу свиноматок переводять до ділянки опороса. Тут утримують свиноматок з підсисними поросятами в спеціальних станках для опоросів протягом **30** днів. Це станки, що поділені на дві частини: частина – для утримання поросят та частина – для маток. Обігрів поросят відбувається за рахунок теплої підлоги. В кожній частині клітки є напувалка та годівниця.

На третю добу каструють кнурців, проводять мічення поросят та роблять ін'єкції препарату, що містить залізо.

Свиноматки утримуються в свинарнику для опоросів разом із поросятами-сисунами протягом **30** днів, після чого їх знов переводять на ділянку осіменіння, а поросят – на дорощування [1].

На ділянці дорощування поросята утримуються протягом **8-9** тижнів, а потім їх переводять на ділянку відгодівлі. По досягненні маси **100** кг свиней відправляють на реалізацію. На підприємстві використовують схему «все порожньо все зайнято».

Утримання тварин відбувається в приміщеннях на бетонній підлозі. В кожному приміщенні існують системи обігріву, вентиляції, освітлення, водопостачання.

Система годівлі складається з автоматизованих годівниць, розміщених в боксах та лінії роздачі комбікорму в бункер, годівниць з бункера оперативного запасу, що знаходиться на вулиці. Подача кормів здійснюється автоматично по мірі поїдання тваринами.

Годівля «досхочу», на вирощуванні та відгодівлі, забезпечує максимальну продуктивність тварин і найбільш ефективні

та економні витрати комбікорму, оскільки корм в годівницю потрапляє тільки, якщо свиня буде діяти на механізм годівниці. Вода потрапляє через ніпельну напувалку.

Нагляд та контроль за роботою технологічних приладів виконує комп'ютер. Отже, від оператора вимагається тільки нагляд за приладами та станом тварин.

Утримання поросят на дорощуванні на решітчастій підлозі забезпечує повною мірою задовільний санітарно-гігієнічний стан в свинарнику, що є немаловажним [2].

Добра організація в господарстві зоотехнічного обліку, складовим елементом якого є комплекс заходів щодо організації та ведення племінного обліку, є обов'язковою умовою ведення племінної роботи.

Зоотехнічний облік повністю автоматизований комп'ютерною програмою «Акцент», тому що всі тварини ідентифіковані. В даному господарстві мають місце два способи мічення тварин: за допомогою бірок та вищипів (англійський ключ).

В умовах СГПП «Техмет-Юг» годівля свиней відбувається повнораціонними комбікормами власного виробництва з використанням преміксів компанії «АгроВет Атлантик». Щодня готується 9 рецептів раціонів на обладнанні вітчизняного виробництва. За часи існування господарство досягло значних результатів, аналіз виробничої діяльності наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз виробничої діяльності СГПП «Техмет-Юг» Жовтневого району

Показники	Роки			
	2005	2008	2010	2013
Чисельність поголів'я свиней, гол. в т.ч. основних свиноматок	1326 148	3284 343	4128 410	5732 550
Одержано поросят від приплоду, гол.	1654	3185	6248	10321
Багатоплідність основних свиноматок, гол.	8,7	9,2	9,8	10,7
Вирощено свинини, т	115,7	238,9	468,6	774,1
Середньодобовий приріст на відгодівлі, г	525	571	623	820
Затрати корму на 1 кг свинини, к. од.	5,65	4,28	4,65	3,20
Рентабельність, %	10	12	7	19

За даними таблиці 1 встановлено, що чисельність поголів'я стабільно збільшувалася. Так, на початок 2005 року кількість свиней становила 1326 гол., а вже на кінець 2013 року – 5732 голови, що на 432,3% більше по відношенню до 2005 р. Середньодобові прирости збільшились в 2013 році на 156% відносно 2005 року. Продуктивність тварин відповідає рівню європейських господарств.

СГПП «Техмет-Юг» був створений в серпні 2003 році. Комплектування стада розпочалося з придбання 60 свиноматок та 5 кнурів різних генотипів з різних господарств, а саме ВАТ «Фрідом Фарм Бекон» Херсонської, ДПДГ «Зоряне», СВК «Міг-Сервіс-Агро» Миколаївської та ДП «Гвардійське» Одеської областей. Перше стадо мало наступний розподіл свиноматок за генотипами: 40 свиноматок та 2 кнури червоної білопоясої породи; 10 свиноматок та 1 кнур породи дюрок; 10 свиноматок та 2 кнури великої білої породи англійської селекції.

У 2009-2010 роках в господарство були завезені 110 ремонтних свинок та 4 кнури великої білої породи угорської селекції та 2 кнури породи п'єтрен. Генеалогічна структура придбаного стада представлена 5 родинами і 4 лініями, а саме – родинами Pola, Jatsi, Egon, Juske, Bally та лініями – Andor, Kurko, Kose та Ami.

Нами було проведено аналіз продуктивних якостей свиноматок великої білої породи угорської селекції різної родинної належності (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика відтворювальних якостей свиноматок різних родин

Родини	Кількість свиноматок, гол.	Показники			
		багато-плідність, гол.	молоч-ність, кг	збереже-ність, %	маса гнізда в 60 днів, кг
Pola	28	11,2±0,03	46,8±0,54	92,0±1,65	165,1±2,65
Jatsi	25	10,6±0,02	43,7±0,34	90,0±3,21	160,4±3,58
Egon	5	10,3±0,15	43,3±0,39	92,0±2,15	162,4±4,21
Juske	15	10,3±0,31	42,9±0,45	90,0±2,19	160,0±2,98
Bally	4	10,8±0,24	44,8±0,61	93,0±3,24	167,5±3,51
В середньому	-	10,6±0,21	44,3±0,37	91,4±2,54	162,0±2,19

Аналіз отриманих даних показав, що одна з найбільш чисельних родин стада **Pola** має найвищі показники багатоплідності, молочності, маси гнізда при відлученні, які більші в порівнянні з середнім значенням на **0,6 гол., 2,7кг, 3,1кг** відповідно. Така невелика мінливість показників свідчить про достатню консолідованість стада.

Показник збереженості найкращий у свиноматок родини **Bally**, який переважає середнє значення свиноматок стада за цим показником на **3,8%**. Найбільш низькими показниками багатоплідності, молочності, маси гнізда при відлученні характеризуються свиноматки родини **Egon** та **Juske**, а показником збереженості – свиноматки родини **Bally**. Таким чином, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що відбирати ремонтний молодняк потрібно від свиноматок родини **Pola** та **Bally**.

Поряд з цим нами було проведено аналіз відтворювальних якостей свиноматок різної лінійної належності (табл. 3.)

Таблиця 3

Характеристика продуктивних якостей свиноматок великої білої породи угорської селекції різної лінійної належності

Родини	Кількість свиноматок, гол.	Показники			
		багатоплідність, гол.	молочність, кг	збереженість, %	маса гнізда в 60 днів, кг
Andor	8	10,2±0,35	42,5±1,32	89,0±2,65	168,7±3,25
Kurko	7	10,5±0,25	44,7±1,54	89,0±3,43	170,4±2,69
Kose	19	11,0±0,19	47,1±1,52	94,0±2,27	176,0±3,54
Ami	10	10,7±0,24	44,2±1,32	89,0±2,97	172,4±2,58
В середньому	-	10,6±0,18	44,1±1,41	90,2±2,85	171,8±2,61

Аналіз отриманих даних свідчить про те, що свиноматки лінії **Kose** мають показники багатоплідність, молочності та масу гнізда при відлученні найвищі, які переважають свиноматок в стаді за даними показниками на **0,4 гол., 3,8%, 3,0 кг** та **4,0 кг** відповідно. Дані показники найменші у свиноматок лінії **Andor** та **Kurko**. Тому в подальшому для лінійного розведення буде доцільним використання лінії **Kose**.

Слід додати, що серед більш продуктивних та багаточисельних ліній необхідно відмітити лінії **Kose** та **Ami**. Розведенню цих ліній необхідно приділяти увагу при проведенні селекційно-племінної роботи.

На сучасному етапі розвитку СГПП «Техмет-Юг» займається постійним вивченням та впровадженням сучасних технологій у годівлі, утриманні і розведенні свиней та ресурсозбереженості. Так, у **2014** році господарство повністю відмовилося від використання природного газу, замінило всі газові котельні, а їх в господарстві було **4**, на альтернативне паливо (пілетні котли), що дозволило зберегти до **30%** коштів на опаленні тваринницьких приміщень.

СГПП «Техмет-Юг» активно співпрацює з Миколаївським національним аграрним університетом. Щорічно студенти факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології проходять навчальні та виробничі практики, а також виконують випускні магістерські роботи. Від загальної чисельності робіт **15%** захищених на факультеті припадає на СГПП «Техмет-Юг». Щорічно викладачі університету проходять стажування у виробничих умовах підприємства.

В умовах СГПП «Техмет-Юг» проводяться і науково-дослідні роботи. Аспірантами Миколаївського НАУ було захищено чотири кандидатські дисертації.

Висновки. Необхідно відмітити, що за достатньо короткий період в південному регіоні України було створено підприємство з сучасною технологією промислового свинарства. У **2009** році було проведено повну переорієнтацію породного складу свиней з вітчизняних генотипів на сучасні імпорتنі, такі як велика біла, ландрас та п'єтрен угорської селекції, що дозволило покращити основні показники відтворення і збільшити рівень рентабельності до **19%** у **2013** році. СГПП «Техмет-Юг» постійно вивчає передовий досвід і впроваджує у виробничий процес науково-дослідної роботи співробітників та виробничої практики студентів Миколаївського національного аграрного університету.

Список використаних джерел:

1. Топіха В. С. Вдосконалена технологія виробництва свинини / В. С. Топіха, О. О. Стародубець, Т. В. Гуднікова // Тваринництві України. — 2009. — № 5. — С. 9—11.
2. Технологія виробництва продукції свинарства : навч. посіб. / [В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. І. Луговий та ін.] ; за ред. В. С. Топіхи. — Миколаїв : МДАУ, 2012. — 453 с. : іл.
3. Повод М. Порівняння різних технологій утримання свиней / М. Повод, Б. Шаталін // *Agroexpert* : практичний посібник аграрія. — 2010. — № 10. — С. 54—57.
4. Галімов С. М. Використання м'ясних генотипів при чистопородному розведенні та схрещуванні в умовах СГПП «Техмет-Юг» Миколаївської області / С. М. Галімов // Збірник наукових праць ПДАТУ. — Кам'янець-Подільський : ВНАУ, 2013. — Вип. 21. — С. 60—62.
5. Галімов С. М. Досвід використання кнурів породи п'єтрен угорської селекції в умовах СГПП «Техмет-Юг» Миколаївської області / С. М. Галімов // Збірник наукових праць ВНАУ. — Вінниця : ВНАУ, 2013. — Вип. 6 (68). — С. 102—107.

В. С. Топиха, С. Н. Галимов, А. А. Стародубец. Опыт образования промышленного свиноводства в условиях СХЧП «Техмет-Юг» Николаевской области.

В статье приведен пример создания предприятия из ведения промышленного свиноводства и базы для проведения научно-учебной деятельности преподавателей и студентов Николаевского НАУ в условиях СХЧП «Техмет-Юг». Переоборудование помещений для производства свинины провели путем перепрофилирования существующих зданий с более рациональным использованием производственных площадей. Проанализировали продуктивность животных венгерской селекции с учетом линейной принадлежности.

V. Topikha, S. Galimov, A. Starodubetz. Experience of industrial pig farming formation in the conditions of APE «Techmet-South» in Mykolaiv region.

There is an example of the creation of the enterprise conducting industrial pig and base for scientific learning activities of teachers and students in terms of Mykolayiv NAU in the conditions of APE «Techmet-South». The refurbishment of premises for pork production by conversion of existing buildings with more efficient use of production space is proposed. The productivity of animals' Hungarian selection based on linear supplies was analyzed.